

2547 SAYILI KANUNUN 53. MADDESİ KAPSAMINDA YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI PERSONELİ HAKKINDA CEZA SORUŞTURMASI USUL VE ESASLARI

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53. ve 54. maddesinde disiplin ve ceza yargılamasına ilişkin kısaca bilgi verilmekle yetinilmiştir. Kanunun 65. maddesinde ise disiplin hukukuna ilişkin kuralların yönetmelikle düzenleneceği vurgulanmıştır. Yükseköğretim Kurumlarında yönetici, öğretim elemanı ve memurların görevleri sırasında veya görevlerine ilişkin işledikleri ve Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre yargılanma gerektiren suçlar hakkında ceza soruşturması yapılır. Bu suçlar hakkında savcılıklarca doğrudan soruşturma yapılması mümkün değildir.

CEZA SORUŞTURMASINDA YETKİLİ AMİR VE KURULLAR

2547 Sayılı yasanın 53/c-1 maddesinde ceza soruşturması kapsamında ilk soruşturmayı disiplin amirlerinin doğrudan yapabileceği gibi soruşturmayı yapmak üzere uygun sayıda soruşturmacı atayabileceği belirtilmiştir.

(Yetkili amir ve kurullar şüphelinin suç işlediği tarihteki görevi ve akademik unvanına göre belirlenir.)

SORUŞTURMACILARIN NİTELİKLERİ VE YETKİLERİ

Yükseköğretim Kurumlarının yöneticileri, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanları ve 657 sayılı kanuna tabi diğer memurların görevleri sırasında veya görevleri dolayısıyla işledikleri suçlara ilişkin olarak 2547 sayılı yasanın 53. maddesi uyarınca soruşturmacı atanır. Ceza soruşturması niteliği taşıyan bu soruşturma da soruşturmacı; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan yetkilileri kullanmaktadır.

Soruşturmacının görev derecesi ya da akademik unvanı, soruşturma yapılan memurun görev ve derecesinden ya da akademik unvanınının daha yüksek yada aynı olmalıdır.

CEZA SORUŞTURMA USULÜ ve YAPILMASI GEREKEN İŞLER.

Değişik statüdeki personelin birlikte suç işlemesi halinde ast memur, üst memur hakkındaki soruşturma usulüne tabidir.

Ceza soruşturmasında öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, soruşturmacının hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olması gerekir.

Soruşturmacı; suçla bağlantılı olanları ismen ve görev unvanlarıyla tespit etmek, şüphelilerin savunmasını almak, suçla ilgili lehte ve aleyhte tüm delilleri toplamak, şikayetçinin ve tanıkların ifadesini almak zorundadır. Bu işlemler sırasında konuya ilişkin her türlü belgeyi isteyebilir, bilirkişi incelemesi yaptırabilir, gerekirse keşif yaptırabilir. Taksirli suçlarda ve suçun varlığının tespiti uzmanlık gerektiren soruşturma konularında Üniversite dışından konunun uzmanı üç kişilik bilirkişi heyeti incelemesi yaptırıldıktan sonra ceza soruşturma raporu tanzim edilmesine dikkat edilmelidir.

Soruşturmacı tarafından soruşturma raporu tanziminden önce suç konusuyla bağı bulunan tüm şüphelilerin ifadesi alınmadan şüpheliler hakkında lüzumu muhakeme veya men-i muhakeme kararı verilemez.

İLK SORUŞTURMA RAPORU (FEZLEKE)

Soruşturma raporunda; soruşturmacının isim ve ünvanı, soruşturulanın isim, ünvan ve adres bilgileri, soruşturmanın konusu, soruşturma emrini veren makam ve emrin sayı ve tarihi, toplanan deliller, soruşturmanın başlangıcından sonlandırılmasına kadar geçen sürece ilişkin safahat bilgileri, savunma ve tanık anlatımlarının özeti ve sonuç kısmı bulunmak zorundadır.

Soruşturma raporu soruşturmacı tarafından imzalanmak zorundadır.

SORUŞTURMANIN SONUÇLANDIRILMASI

Ceza soruşturmasına ilişkin soruşturma raporu sonuç ve değerlendirme kısmın da tüm deliller savunma ve şahit beyanları gerekçeli olarak değerlendirilerek isnat edilen suçun tespit edilip-edilmediğinin açıkça belirtilmesi zorunludur.

Ceza soruşturmasında; soruşturmacıların sanığın suçu işleyip-işlemediği hususunda kanaat belirtmedikleri veya disiplin yönetmeliğine göre disiplin cezası önerdikleri görülmektedir. Bu husus ceza soruşturma usulüne aykırıdır. Soruşturma raporunun istem kısmında şüpheliler hakkında yargılanmalarına yer olup-olmadığına (Lüzum-u Muhakeme veya Men-i Muhakeme) ilişkin kanaat belirtilir.

SON SORUŞTURMA AÇILMASINA KARAR VERECEK KURULLAR

2547 sayılı yasanın 53/c-2 maddesinde yetkili kurullar açıklanmıştır.

Soruşturmacının soruşturmayı tamamlamasından sonra hazırlanan soruşturma raporu ve dosyası soruşturma emri veren makama sunar. Soruşturma emrini veren makam soruşturma dosyasının 2547 sayılı yasanın 53/c-2'de belirtilen yetkili kurula gönderilmesini sağlar.

SON SORUŞTURMA KURULUNCA VERİLECEK KARARLAR, TEBLİGAT VE DANIŞTAY İNCELEMESİ

Son soruşturma kurullarının vermiŐ olduğu men-i muhakeme kararları ise itiraz varsa Danıştay tarafından incelenir.

2547 sayılı Kanun'un 53/c maddesinde, yukarıda sayılan karar kurullarınca son soruşturmanın aŐılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın aŐılmaması (men-i muhakeme) kararları verileceği belirtilmiştir.

1-2547 sayılı Kanun'un 53/c maddesinde, yukarıda sayılan karar kurullarınca son soruşturmanın aŐılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın aŐılmaması (men-i muhakeme) kararları verileceği belirtilmiştir.

2-Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın AŐılması) Kararı.

2547 sayılı Kanun'un 53. maddesine göre, Őüphelinin mūsnet suŐu iŐlediĐine iliŐkin inandırıcı ve yeterli delil bulunursa, Őüphelinin yargılanmasını sağlayan lüzum-u muhakeme kararı verilir.

Yetkili kurul kararlarında, Őüphelinin adı, soyadı, mūsnet suŐu iŐlediĐi sıradaki memuriyet unvanı ve görevi, Őüpheliler hakkında cezai kovuŐturmayı gerektiren suŐ konusu eylemin neden ibaret olduğu ve isnat edilen suŐ konusu eylemlerin hangi tarihte iŐlendiĐi, her eylem hakkında verilen kararın gerekŐesi, verilen kararın oy birliği ile mi yoksa oy őkluĐu ile mi verildiği ve deliller gōsterilir.

Lüzum-u muhakeme kararları Şüpheliye ve ŐikayetŐiye tebliğ edilir. Şüphelinin bulunamaması durumunda, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda belirtilen ilan tebliğ yolu ile tebligat yapılır.

3-Lüzum-u muhakeme kararına karşı Şüphelinin 10 gōn içinde itiraz hakkı bulunmaktadır. İtiraz dilekÇesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gōnderilmek üzere soruşturmayı aÇan makama da verilebilir.

4-İtiraz sonucu kararı inceleyen kurul, lüzum-u muhakeme kararını bozarak Őüphelinin men-i muhakemesine karar verebilir. Bu durumda ise Őüpheli yargılanmaz ve bu karar kesindir. KesinleŐen kararların mūsteki ve Őüpheliye tebliği ile bilgi iŐin Personel Dairesi BaŐkanlıĐına ve Őüphelinin dairesi amirine gōnderilmesi gerekir.

5-Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın AŐılmaması) Kararı

Şüpheli hakkında suÇ sabit bulunmaz, kanuni unsurları teŐekkōl etmez, suÇ Şüpheliye

atfedilemez ya da olay suç olmakla beraber şüphelinin suçu işlediği konusunda kamu davasının açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilemezse men-i muhakeme kararı verilir.

Men-i muhakeme kararı, şüpheli hakkında son soruşturma yapılmasını önler ve bu karar şüpheliye ve varsa müştekiye bildirilir. Şikayetçiler bu kararlara 10 gün içinde itiraz edebilirler. İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a iletmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir. İtiraz edilsin veya edilmesin, men-i muhakeme kararları incelenmek üzere kendiliğinden bir üst kurula (Danıştay'a) gider ve yapılan inceleme sonucunda karar onanırsa men-i muhakeme kararı kesinleşir.

Danıştay men-i muhakeme kararlarını bozup lüzum-u muhakeme kararı da verebilir. Danıştay tarafından verilen kararlar kesin olup bunlara karşı itiraz yoluna başvurulamaz. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

6-Kovuşturmaya Yer Olmadığına İlişkin Karar.

Yetkili kurullar, sanığın ölümü, genel af ilanı, zaman aşımı, takibi şikayete bağlı suçlarda şikayetçinin altı ay içinde dilekçe vermemesi, şikayetinden karar verilmeden önce vazgeçmesi, fiilin Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olmaması, şüphelinin görevi dolayısıyla ya da görevini yaptığı sırada gerçekleştirilen bir eylemden kaynaklanmaması gibi durumların birinin varlığı halinde kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verebilirler.

Danıştay'ın verdiği karar kesindir. Kararların müşteki ve şüpheliye tebliği ile bilgi için Personel Dairesi Başkanlığına ve şüphelinin dairesi amirine gönderilmesi gerekir.

7-Karar Verilmesine Yer Olmadığına İlişkin Karar

Soruşturma konusu eylem ve kişi hakkında bu soruşturmadan daha önce başlatılmış bir soruşturma ya da verilmiş bir karar varsa "karar verilmesine yer olmadığına" karar verilmelidir. Bu kararın da şüpheliye ve müştekiye tebliğ edilmesi gerekmektedir.

8-Dosyanın Geri Çevrilmesi Kararı.

Dosyayı inceleyen yetkili kurul (İl İdare Kurulu ya da Üniversite 3 Kişilik Kurulu) tarafından, soruşturma emrinin usule uygun alınmaması, soruşturmaya başka şüphelilerin de dahil edilmesi, şüpheli-tanık ifadelerinin hiç veya usulüne uygun alınmaması, eylemin bilirkişi incelemesini gerektiren bir suç olması halinde bilirkişi raporu düzenlenmemiş olması, soruşturmanın kanuna ve usule uyulmadan yapılması gibi durumların varlığı halinde eksiklikler giderilmek üzere dosyanın geri çevrilmesine karar verilebilir. Bu durumda soruşturmacı tarafından, kararda belirtilen eksiklikler giderilir ve yeniden fezleke düzenlenerek dosya, soruşturmayı açan makama teslim edilir. Soruşturmayı açan makam dosyayı yeniden yetkili kurula gönderir.

9-İstisnalar

Yükseköğretim personelinin işlemiş olduğu tüm suçlar hakkındaki soruşturma 2547 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülmez. Bazı suçlar genel hükümlere göre Cumhuriyet Savcılıklarınca soruşturulurlar.

CEZA SORUŞTURMASINDA ORTAYA ÇIKABİLECEK SORUNLAR

- Son Soruşturma kurullarına soruşturmacının katılarak kararda oy kullanması.
- Profesörlerle ilgili konularda doçent veya yardımcı doçentler, doçentlerle ilgili konularda yardımcı doçentlerin yetkili kurullara alınmaması gerekir.
- Kurullarda çekimser oy kullanılmaz. Her üye oyunu kabul veya ret olarak vermek zorundadır.
- Şüpheli ve şikayetçiler kurullara katılamaz.
- Kurul kararında Türk Ceza Kanununa göre yargılanacak suç açıkça tanımlanmış olmalıdır.
- Taksirli suçlarda şüphelinin kusuru olup-olmadığının tespiti açısından bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekir.
- Şüpheli ve şikayetçilerin ifadelerine başvurulması önemlidir.

DİSİPLİN İŞLEMİNİN YASAL DAYANAĞI, MAHİYET VE KAPSAMI

Üniversitemiz öğrenci ve memurlarının kanun, tüzük, yönetmelik vd. mevzuat kapsamında öngörülen yükümlülüklerine uygun davranmaması halinde Türk Ceza Kanunu kapsamına girsün veya girmesün disiplin hukukuna göre işlem yapılabilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununda disiplin hükümleri yer almakta ise de Üniversitelerde görevli tüm yönetici öğretim elemanı ve memurları hakkında Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği yürütülmektedir. Üniversite öğrencileri için de ayrı bir Öğrenci Disiplin Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Üniversitemizde başlatılan soruşturmalarda tabi olunan disiplin yönetmeliğine uygun işlem tesisi zorunludur. Ancak zaman zaman soruşturmalarda usul ve esas yönünden iptal davasına konu edilecek hata ve eksiklikler görülmektedir. Bu eksiklikler soruşturma başlangıcı, soruşturmanın devamı veya karar aşamasında yapılmakta olup pek çok zaman hukuka uygun yeni işlem tesis edebilme imkanı ortadan kalkmaktadır.